

BEROEMDE FOTOGRAFEN, Bernd en Hilla Becher

Door Henk Platenburg

“Pure fotografie”

In het lijfblad “Inbeeld” van de Fotobond werd in februari 2012 een artikeltje geschreven over “pure fotografie”. Daarin werden naast de strandfoto’s van de Nederlandse Rineke Dijkstra vooral de paprika van Edward Weston en de series industriële gebouwen van het Duitse echtpaar Bernd en Hilla Becher als voorbeelden genoemd. De “Bechers” werden onder andere geïnspireerd door August Sander waarover in de vorige nieuwsbrief werd geschreven.

Een goede reden om nu aandacht te besteden aan Bernd en Hilla Becher.

Bernd Becher werd in 1931 geboren in Siegen. Hij studeerde van 1953 tot 1956 schilderkunst aan de Academie in Stuttgart en vervolgens typografie aan de Düsseldorfer Kunstakademie.

Hilla Wobeser werd in 1934 geboren in Potsdam. Daar volgde ze ook een opleiding tot fotograaf. Voordat Hilla in 1957 aan de kunstacademie van de Düsseldorf ging studeren werkte ze als commercieel fotograaf in Hamburg. Op de kunstacademie ontmoette ze al vrij snel Bernd Becher en na hun studietijd, in 1961, trouwden ze.

Bernd Becher werd al jong gegrepen door de anonieme industriële gebouwen van het Ruhrgebied. Hij had er altijd tussen gewoond omdat zijn familie daar in de staal- en mijnindustrie werkte. Nu merkte hij dat deze gebouwen aan het verdwijnen waren en hij vond dat hij ze door middel van foto’s moest vastleggen. Al tijdens hun studietijd gingen Bernd en Hilla samenwerken aan dit project.

Er bestond begin 20^e eeuw al wel een traditie van industrieschilders, die dramatische, zwaar aangezette doeken van industriële landschappen maakten. Maar die toonden nooit de gebouwen zelf.

Bernd Becher aan het werk, Noord Engeland, 1968

Om de constructies, de “persoonlijkheid” van de gebouwen, te laten zien moest die dramatische sfeer worden weggelaten. Al snel merkten Bernd en Hilla dat de industriële fotografie, die toen al bestond, daar heel geschikt voor was. Bernd en Hilla waren gefascineerd door de gelijkenis in vormen waarin bepaalde gebouwen waren ontworpen. Bovendien waren ze geïntrigeerd door het feit dat er vaak veel aandacht was besteed aan het ontwerp van deze industriële gebouwen.

Bernd Becher aan het werk

Vanaf 1959 reisden de Bechers door Europa, van het ene industrieterrein naar het andere. Ze fotografeerden systematisch alle gebouwen, telkens op precies dezelfde wijze. Ze gebruikten een grote 8 x 10-inch technische camera, fotografeerden vanuit verschillende hoeken, maar alleen tijdens de lente en herfst op bewolkte dagen en dan nog slechts alleen in de vroege ochtend. Dat deden ze om “emotionele” schaduwen of lichtbanen te voorkomen en zo een objectieve kijk op de gebouwen te geven. Het gebouw moest ook helemaal op de foto kunnen en het hele beeldvlak vullen. Lukte dat niet, dan maakten ze er geen

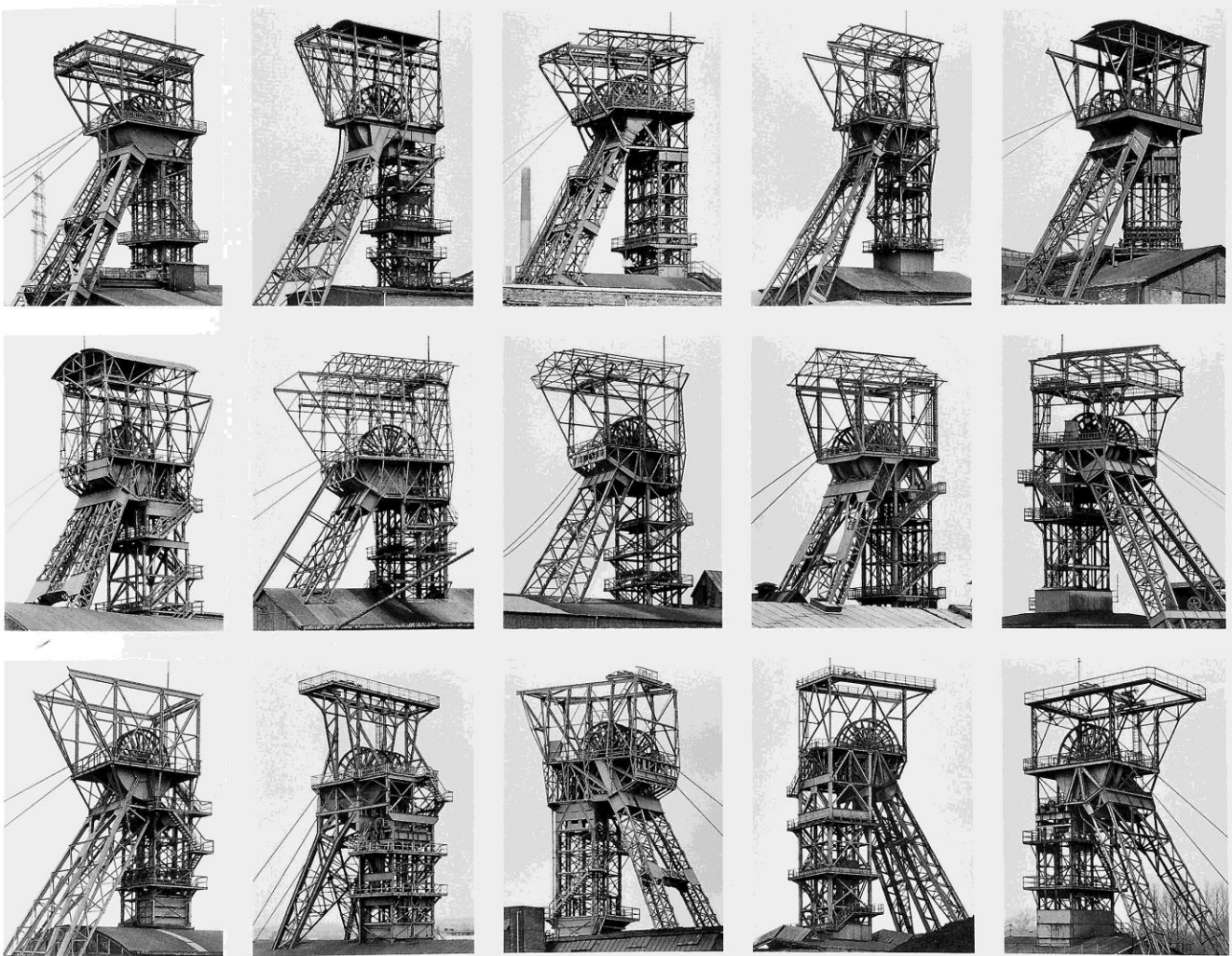
opname van. Van de omgeving werd alleen het meest noodzakelijke getoond. Ze fotografeerden met name schuren, watertorens, koeltorens, graanelevatoren, kolen opslagplaatsen, olieraffinaderijen, hoogovens, gastanks, opslagsilo's en magazijnen.

Op elke locatie waar de Bechers fotografeerden maakten ze ook overzichten van het landschap om zo de gehele situatie in kaart te brengen en de opgenomen objecten in een context te plaatsen en te laten zien hoe ze zich tot elkaar verhouden.

Maar het fotograferen is slechts de helft van het werk. De Bechers experimenteerden met het exposeren van hun foto's.

Ze rangschikten de foto's naar "typologie". Gebouwen met dezelfde functie (watertorens, silo's, hoogovens, enz.) die op dezelfde manier gebouwd zijn werden in reeksen geëxposeerd, meestal in series van zes, negen of vijftien. Omdat binnen een serie de gebouwen heel sterk op elkaar lijken ga je als toeschouwer op zoek naar de verschillen, naar de individualiteit van de gebouwen. Daarmee worden ze bijna beelden - niet voor niets doopten de Bechers hun anonieme gebouwen ooit om tot "Anonieme Sculpturen".

De titels zijn kort en de bijschriften geven alleen het moment van opname en de locatie aan.

Serie Duitse mijnschachten, 1972 - 1982

Rond 1990 werden door de Bechers op een tentoonstelling in New York voor het eerst, naast de series, ook grote foto's van 50x60 cm geëxposeerd.

Doordat hun werk moeilijk te plaatsen was - het zat ergens tussen kunst, geschiedschrijving en documentatie in - duurde het meer dan tien jaar voordat het werk van de Bechers enigszins bekend werd. Bovendien werd in de jaren zestig fotografie als kunstvorm nauwelijks serieus genomen. Hun voorlopers in de "systematische" fotografie - August Sander (typologie van mensen), Karl Blossfeldt (planten) en Albert Renger-Patsch (objecten), deden dat vooral uit

hobbyisme.

Ook de Bechers leken daartoe gedoemd. Maar in 1969 werden ze uitgenodigd om deel te nemen aan twee exposities van een groep jonge "conceptuele" kunstenaars, onder wie Carl André, Donald Judd en Sol LeWitt. Het werk van de Bechers kon vanaf dat moment bij een groep worden ingedeeld, er kon een etiket op worden geplakt en hun werk werd omarmd in de kunstwereld, met name door de conceptuele stroming. Door de opkomst van de conceptuele kunst werden ideeën voor kunstenaars steeds belangrijker.

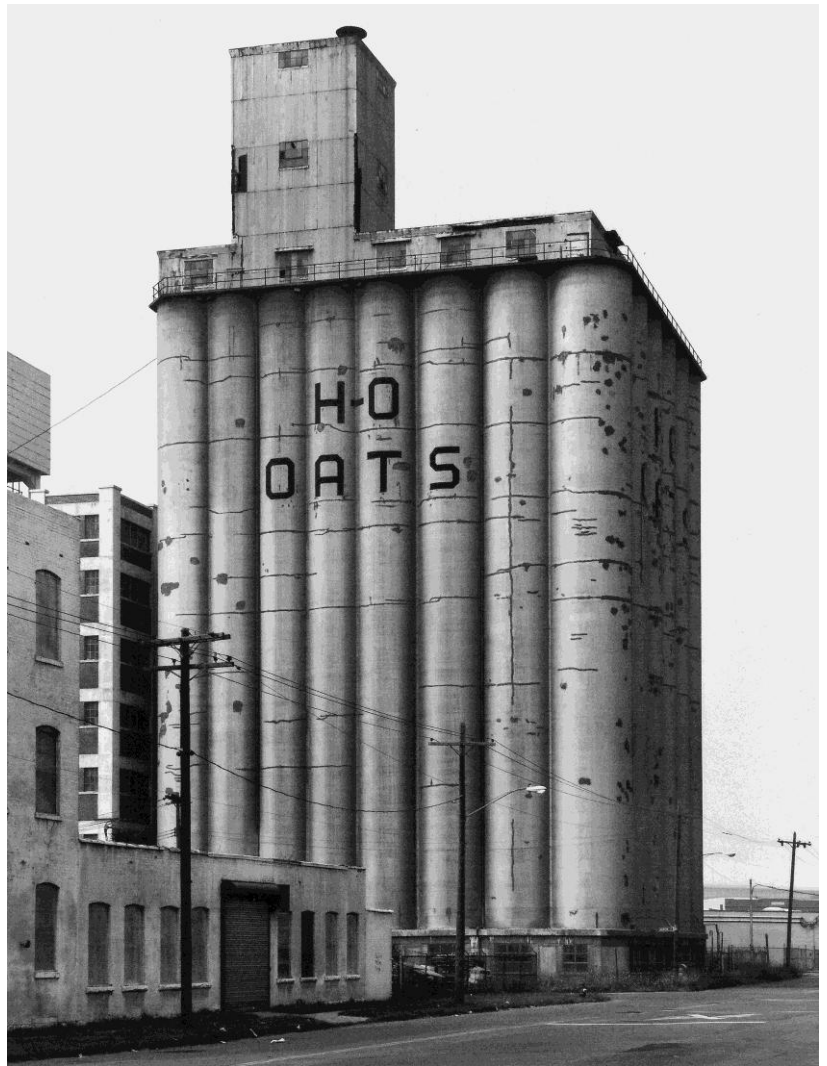
De meeste van die ideeën zijn het beste door middel van fotografie vast te leggen zoals bijvoorbeeld in het werk van Gilbert & George, de zelfportretten van Cindy Sherman of de foto's die Bill Wegman maakt van zijn honden.

Bernd en Hilla Becher werden meer en meer uitgenodigd voor exposities en de waardering voor de foto's van de Bechers groeide. Ze veranderden van boegbeelden van de conceptuele kunst in boegbeelden van de *Buffalo USA, 1982*

industriële fotografie. Dat werd nog eens versterkt doordat Bernd Becher in 1976 werd benoemd tot hoogleraar in de fotografie aan de Kunstacademie in Düsseldorf.

Opmerkelijk veel beroemde namen kwamen daar voort, in wier werk altijd nog iets van de

typologische methode van de Bechers is te herkennen. Zo fotografeert Andreas Gursky al jaren landschappen alsof het schilderijen zijn. Thomas Ruff (Bechers opvolger als leraar in Düsseldorf) maakte een serie uiterst precieze portretten, die hij meer dan levensgroot afdruckte. Thomas Struth maakte een hele reeks foto's van mensen in musea, en portretten van families in een setting alsof ze

Graansilo's,

*Industrieel landschap,
Lotharingen (Frankrijk) 1971*

door Velazquez geschilderd waren. Candida Höfer brak door met een serie van verlaten ruimtes in openbare gebouwen. Door deze leerlingen werden de Bechers kunstenaars naar wie een kunststroming is vernoemd. De “Becher-Schule” is in de kunstwereld al jaren een begrip.

De Bechers hebben in bijna veertig jaar meer dan 200 industriële complexen gedocumenteerd in Nederland, België, Frankrijk, Duitsland, Engeland en Amerika. Van de kleinste, minst toegankelijke terreinen maakten ze zo'n twintig foto's, van het grootste complex bijna zeshonderd. Zo ontstond er een enorme portrettengalerij van anonieme “gebruiksgebouwen”, die soms bijna onder de ogen van de Bechers werden afgebroken.

De Bechers voelden zich verantwoordelijk voor deze gebouwen die zo typerend zijn geweest voor een belangrijk tijdperk. Er is veel vreselijks uit voortgekomen, zoals de oorlog, die zonder die enorme hoeveelheid ijzer en staal nooit mogelijk zou zijn geweest. Aan de andere kant hadden we zonder deze gebouwen ook nooit de huidige welvaart gehad. Nu zijn de meeste dus verdwenen - je kunt de tijd niet terugdraaien. Maar je kunt ze nog steeds laten zien.

Door met hun foto's de aandacht te vestigen op het culturele aspect van de industriële architectuur wezen ze ook op de noodzaak van het behoud van deze gebouwen. Op hun initiatief werd bijvoorbeeld de “art-deco” Zollern kolenmijn bij Dortmund in het Ruhrgebied een beschermd monument.

In 1991 won het echtpaar de Gouden Leeuw voor beeldhouwkunst op de Biënnale van Venetië. In 2002 ontvingen ze van prins Bernhard de Erasmusprijs. In 2004 volgde de Hasselblad Award. De motivatie voor de prijs was: Bernd en Hilla Becher behoren tot de meest invloedrijke kunstenaars van onze tijd. Hun systematische fotografie van functionalistische architectuur, vaak geordend in

series, bracht hen erkenning als conceptuele kunstenaars en als fotografen.

Bernd Becher overleed in 2007 in Rostock.

Bernd en Hilla tijdens een expositie, 2002

Bronnen.

“The Düsseldorf school of Photography” – Stefan Gronert,

Websites:

[http://www.huismarseille.nl/nl/tentoonstelling/bernd-hilla-becher,](http://www.huismarseille.nl/nl/tentoonstelling/bernd-hilla-becher)

<http://www.americansuburbx.com/2010/03/theory-interview-with-bernd-and-hilla.html>